

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	24 september 2020	TEAM	Vergunningverlening natuur en landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-1206	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	82173CEA	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	22 september 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- Wijzigingsverzoek - Ontheffing Wnb complex 1069 te Woerden (820FE12E)	ONDERWERP	Wijziging ontheffing Wnb complex 1069 te Woerden

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op het verzoek van 22 september 2020 van Ecologisch Adviesbureau Viridis B.V., namens Stichting GroenWest, om wijziging van voorschrift 10 van de ontheffing (briefkenmerk: 820FE12E) van 27 augustus 2020, met zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-0549.

I. Besluit

Wij besluiten in te stemmen met de wijziging van voorschrift 10 van de ontheffing (briefkenmerk: 820FE12E) van 27 augustus 2020, met zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-0549. Voorschrift 10 komt als volgt te luiden:

10. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis dient plaats te vinden in de periode tussen 15 augustus tot 31 oktober (dit in afwijking tot de planning van de werkzaamheden in het activiteitenplan).

De overige voorschriften en maatregelen, genoemd in de ontheffing (briefkenmerk: 820FE12E) van 27 augustus 2020 met zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-0549, blijven onverkort van toepassing.

II. Verzoek

Het verzoek (zie bijlage 1 bij dit besluit) betreft het wijzigen van voorschrift 10:

10. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis dient plaats te vinden in de periode tussen half oktober en 1 november (dit in afwijking tot de planning van de werkzaamheden in het activiteitenplan).

Verzocht wordt de periode waarbinnen verblijfplaatsen ongeschikt worden gemaakt te wijzigen naar de periode tussen 15 augustus en 31 oktober.

III. Beoordeling verzoek

Aangezien de voorgestelde wijziging op basis van voortschrijdend inzicht geen negatieve impact heeft op de beschermde soorten, gaan wij akkoord met het verzoek. Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis dient plaats te vinden tussen 15 augustus en 31 oktober.

IV. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

V. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

VI. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

VII. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

mevr. drs. ing. S. Heijboorn
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1 Wijzigingsverzoek

Beste Renske Koolstra,

Van mijn collega Natasja Groenink heb ik begrepen dat jullie gisteren een overleg hebben gehad over de periode waarin het afplakken van woningen kan plaatsvinden, zij heeft contact gehad met Mevr. Kroes.

De conclusie uit het overleg, in samenwerking met de Zoogdiervereniging, is geconcludeerd dat periode van afplakken kan plaatsvinden vanaf 15 augustus tot 31 oktober.

Graag ontvang ik dan ook een herziening van de ontheffingen die reeds verstrekt zijn betreffende complex 3322 te Wilnis, 1069 te Woerden en 3401 te Vinkeveen.

Zoals aangegeven willen de aannemers zo snel mogelijk aan de slag. Graag ontvang ik zo snel mogelijk antwoord.

Met vriendelijke groet,
P. (Pascal) Dekker
Ecoloog

VERZONDEN 27 AUG 2020

PROVINCIE :: UTRECHT

GESCAND

010 02.09.2020

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	27 augustus 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-0549	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	820FE12E	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	16 maart 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- Voorschriften en beperkingen - Kaart plangebied - Locaties en aantallen nest- en verblijfplaatsen - Voorgestelde mitigerende maatregelen	ONDERWERP	Ontheffing Wnb complex 1069 te Woerden

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 16 maart 2020 van Ecologisch Adviesbureau Viridis B.V., namens Stichting GroenWest, om ontheffing in het kader van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van nesten of rustplaatsen van de gierzwaluw, voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot 1 augustus 2023.
- ontheffing te verlenen van artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot 1 augustus 2023.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op groot onderhoud inclusief energetische maatregelen aan twee appartementencomplexen die samen vallen onder complex 1069 te Woerden. Het betreft de adressen Tournoyveld 1-79 en 2-80. De werkzaamheden bestaan onder andere uit gevelonderhoud, spouwmuurisolatie, vervangen voegwerk en beglazing en schilderwerk.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 van de wet voor wat betreft de gierzwaluw (*Apus apus*) en artikel 3.5 van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) voor de periode van 1 augustus 2020 tot 1 augustus 2023.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 17 augustus 2020 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De gierzwaluw is beschermd ingevolge artikel 3.1 van de wet. De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Gierzwaluw

De gierzwaluw is aangetroffen in het plangebied. Tijdens het onderzoek in 2019 is een invliegende gierzwaluw waargenomen aan de galerijzijde in de flat met nummers 2-80 boven het winkelcentrum. Tijdens het onderzoek in 2020 is op deze locatie geen exemplaar meer waargenomen. Wel is een gierzwaluw waargenomen in één van de vijf permanente inbouwstenen, geplaatst in februari 2020. Binnen het plangebied is dus sprake van één nestplaats van de gierzwaluw.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen in het plangebied. Gedurende het onderzoek zijn er twee zomerverblijfplaatsen aangetroffen. De zomerverblijfplaatsen zijn vastgesteld in de flat met nummers 1-77 en in de flat met nummers 2-80. De exacte uitvliegopeningen zijn niet bekend. De zomerverblijfplaatsen bevinden zich beide aan de zuidzijde van de complexen. Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is aangetroffen in het plangebied. Gedurende het onderzoek zijn vier paarverblijfplaatsen aangetroffen. In de flat met nummers 1-77 is een paarverblijfplaats vastgesteld rond de hoek bij de achterkant van huisnummer 1 en de zijkant (verdieping onbekend) en is een paarverblijfplaats vastgesteld bij de achterkant van het gebouw, dichtbij de hoek van de zijkant rond nummer 47 of hoger. In de flat met nummers 2-80 is een paarverblijfplaats vastgesteld aan de zijkant of hoek van de zijkant bij huisnummer 38 en ingang Jumbo, mogelijk op een hogere verdieping (exacte uitvliegopening is niet bekend) en is een paarverblijfplaats vastgesteld bij de zijkant van huisnummer 2, mogelijk bij de hoek aan de voor- of achterkant. Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Door de werkzaamheden zullen één nestplaats van de gierzwaluw, twee zomer- en winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en vier paar- en winterverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis worden beschadigd/vernield, en worden gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuis verstoord en in sommige gevallen mogelijk gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Om de negatieve effecten van de werkzaamheden zoveel mogelijk te verzachten worden mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld. Voorafgaand aan de werkzaamheden zijn hiermee tijdig voldoende tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor de soorten geplaatst op hiervoor geschikte locaties in de directe omgeving van het plangebied. De vastgestelde verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. In de bijlage is een voorschrift opgenomen over de periode waarin dit moet gebeuren, namelijk buiten de meest kwetsbare periode. Tevens worden er voldoende permanente geschikte alternatieve verblijfplaatsen voor de soorten geplaatst op hiervoor geschikte locaties. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen blijven lang genoeg gehandhaafd om de gewenningsperiode voor de permanente verblijfplaatsen te overbruggen. De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra maatregelen opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. Ondanks de zorgvuldige werkwijze is echter sprake van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Algemene uitgangspunten van verduurzaming en renovatie

Eén van de doelstellingen van het Energieakkoord¹ is dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. Dit betekent dat er per saldo geen CO₂-uitstoot meer is. Eén van de grote speerpunten om dit te bewerkstelligen is het investeren in woningisolatie en renovatie van bestaande bebouwing. Alleen door grootschalige verduurzaming van bestaande woningen kan dit doel worden bereikt. Grote aantallen woningrenovaties zijn vereist om de doelstellingen van het Energieakkoord én het Klimaatakkoord van Parijs² dat door Nederland is geratificeerd³ te kunnen behalen. Deze woningrenovaties zorgen voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen. Een afname in het gebruik van fossiele brandstoffen betekent minder emissies van schadelijke stoffen. Lagere emissies leiden tot een verbeterde luchtkwaliteit en dit heeft een positief effect op de volksgezondheid.

In 2012 is het convenant Energiebesparing Huursector⁴ opgesteld door het Ministerie voor Binnenlandse Zaken. In dit convenant staan de afspraken tussen de overkoepelende organen van woningcorporaties, huurders en vastgoedondernemers. Een van de belangrijkste afspraken is dat voor 2020 alle huurwoningen een energielabel B of beter hebben door het nemen van energetische maatregelen. Volgens het Plan van aanpak Energiebesparende Gebouwde Omgeving (2011)⁵ is het omlaag brengen van energiekosten gunstig voor het behalen van diverse doelstellingen, zoals het verduurzamen van de woningen en de verlaging van woonlasten. Een energie-onzuinige woning leidt naast de negatieve milieueffecten ook tot hoge woonkosten voor de huurder. Energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, dit is van groot belang voor de koopkracht voor huurders met lagere inkomens (sociale huurwoningen).

Door renovatie wordt het binnenmilieu van woningen verbeterd. Als er onvoldoende isolatie en ventilatie aanwezig is in woningen, kunnen daardoor stoffen zoals vocht, tabaksrook en radon zich kunnen ophopen in de woningen. Door woningen te renoveren zullen ze technisch in betere staat verkeren. Door isolatie van woningen kunnen enerzijds de energielasten verlaagd worden en anderzijds het comfort en binnenmilieu verbeterd worden. Hiermee draagt renovatie bij aan de verbetering van de volksgezondheid door woningen dusdanig te isoleren dat vocht en tocht in huis worden beperkt. Het uitvoeren van renovaties voorkomt ook dat verouderde woningen in verval (kunnen) raken.

Het aangevraagde project

De aangevraagde werkzaamheden zien op verduurzaming en renovatie van appartementencomplexen. Het project draagt, gezien het voorgaande, dus bij aan de nationale en internationale doelstellingen ten aanzien van verduurzaming, verbetering van het leefklimaat en veiligheid in en om de woningen.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang van het project zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals vastgelegd is in de wet.

Alternatievenafweging

Het project voorziet in de renovatie van de bestaande woningvoorraad. Het project kan derhalve niet op een andere locatie uitgevoerd worden. Het betreft het isoleren van woningen en dat is per definitie strikt locatiegebonden. De technische staat van de woningen is dusdanig dat renovatie nodig is om de woningen te laten voldoen aan de eisen van deze tijd. De woningen zijn op dit moment onvoldoende geïsoleerd, waardoor in de huidige situatie veel energieverlies optreedt. Indien geen renovatie van de woningen wordt uitgevoerd zullen de woningen daarnaast op termijn onbewoonbaar worden, wat zal gaan leiden tot sloop van de woningen. Sloop van de woningen leidt tot grotere ecologische nadelen dan renovatie of isolatie, omdat dit het verlies betekent van alle verblijfplaatsen van beschermde soorten als vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen.

Bij de planning van de werkzaamheden wordt steeds rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten. Voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld door een ter zake kundige. In overleg met de uitvoerende partij zal in het werkprotocol een planning worden opgenomen waarin de kwetsbare perioden en de gewenningsperioden voor alternatieve verblijfplaatsen ingecalculeerd wordt.

Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen dan wel te verminderen. De werkzaamheden worden in de meest gunstige periode uitgevoerd, dat wil zeggen in de minst kwetsbare periode van de beschermde soorten. Er worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen dan wel te verminderen.

¹ <http://www.energieakkoord.nl/energieakkoord.aspx>

² <http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09.pdf>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemmingsuitslagen/detail?id=2017P01147>

⁴ <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2013/09/convenant-huursector.pdf>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2011/02/25/plan-van-aanpak-energiebesparing-gebouwde-omgeving/plan-van-aanpak-energiebesparing-gebouwde-omgeving-webversie.pdf>

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Ecologisch Adviesbureau Viridis B.V. op 16 maart 2020, namens Stichting GroenWest en de aanvullingen hierop van 17 augustus 2020, gelet op de artikelen 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Stichting GroenWest

Adres: Postbus 2171

Postcode en woonplaats: 3440 DD Woerden

Ontheffing 820FE12E voor het tijdvak van: de verzenddatum van dit besluit tot 1 augustus 2023

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van nesten of rustplaatsen van de gierzwaluw (*Apus apus*) en van artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft complex 1069 (Tournoyveld 1-79 en 2-80) te Woerden (zie bijlage 1 voor een kaart van het plangebied).

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

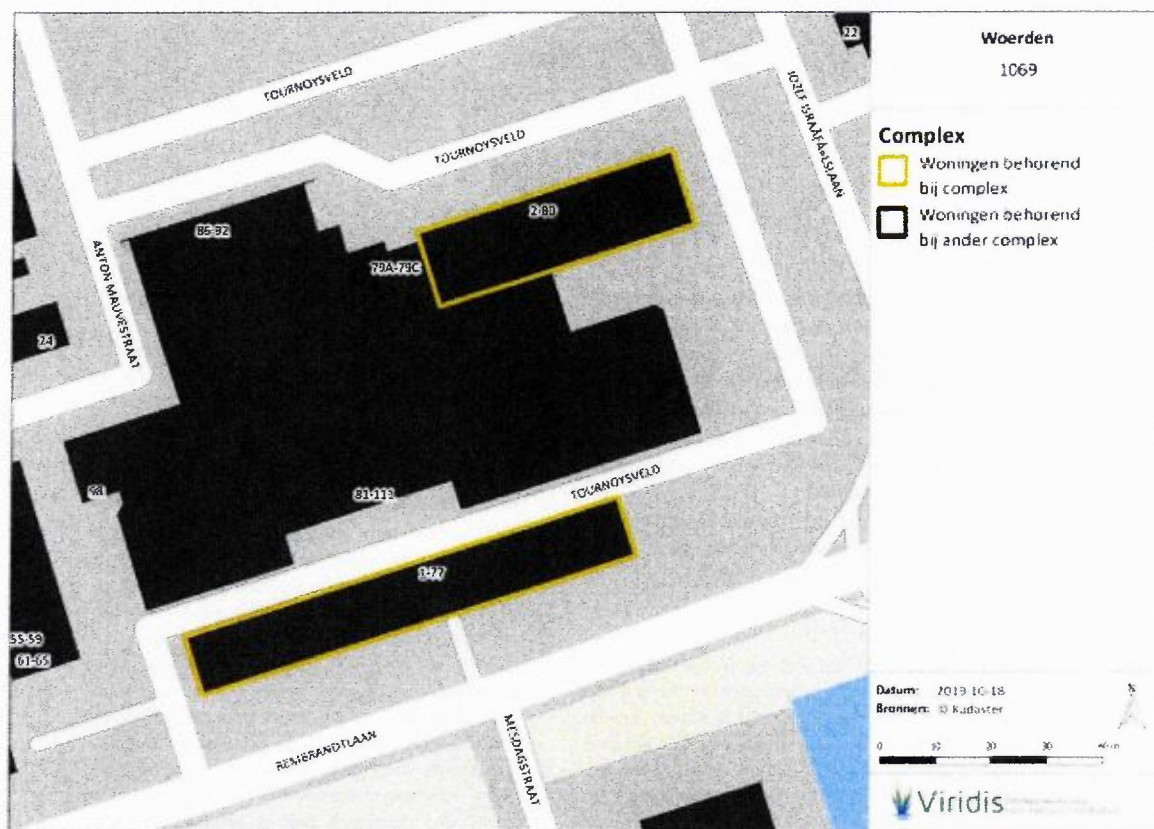
Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecooloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecooloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen die invloed hebben op de beschermde soorten, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 5 bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecooloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 9 tot en met 13, geregistreerd.

Bijlage 1: Kaart plangebied

Figuur 2.1 | Overzichtskaat van complex 1069 te Woerden

2 Mitigerende maatregelen

Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij', dat wil zeggen dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Daarbij is beschreven met welke mitigerende maatregelen er invulling wordt gegeven aan het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op zowel soort- als populatieniveau. Hierbij is de volgende onderzoeksvraag beantwoord:

- Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?

2.1 Algemene maatregelen

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de algemene zorgverplichting opgenomen. In dit artikel is beschreven dat eenieder verplicht is om voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De algemene zorgplicht geldt ten allen tijde bij het uitvoeren van werkzaamheden, ongeacht of deze te typeren zijn als ruimtelijke ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud en ongeacht of er beschermde soorten aanwezig zijn. Dit laatste wil dus zeggen dat ook als er geen beschermde soorten voorkomen de algemene zorgverplichting toch in acht genomen dient te worden. Hiervoor dienen algemene mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Deze algemene mitigerende maatregelen zijn onderstaand beschreven en zijn gelijk voor alle woningen die zich binnen de complexen bevinden. Zij worden daarom niet nogmaals benoemd bij de specifieke maatregelen die per woning en/of per complex beschreven zijn.

- De werkzaamheden dienen door een ter zake kundige ecoloog begeleid te worden. Hierdoor wordt gewaarborgd dat de maatregelen op een juiste manier uitgevoerd worden en zo wordt er tevens invulling gegeven aan de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming). In Bijlage 2 is beschreven wat door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedsel-

kwaliteit verstaan wordt onder een ter zake kundige;

- Er moet per uitvoeringsproject een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin alle te nemen maatregelen, worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de werklocatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend zijn;
- Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd. Mochten er zich gedurende de werkzaamheden ten aanzien van beschermde soorten onvoorziene omstandigheden voordoen, wordt direct contact opgenomen met de ter zake kundige ecoloog;
- Indien beschermde soorten voorkomen in aangrenzende woningen kan niet zondermeer worden uitgesloten dat deze soorten negatieve effecten ondervinden van de gewenste maatregelen aan de woningen. Dit wil zeggen dat ook aan deze woningen mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd. Deze maatregelen worden door de ter zake kundige opgesteld en opgenomen in het ecologisch werkprotocol;
- Voor alle werkzaamheden bij de woningen geldt dat broedvogels in of om de woning (bijvoorbeeld in schoorsteen of in bomen en struiken behorende bij tuinen en gemeentelijke beplantingen) tot broeden kunnen komen. Deze vogelnesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode;
- De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn beschermd;
- Wanneer er geen vogels nestelen, kan er begonnen worden met de ingreep. Indien broedgevallen aanwezig zijn dient, in overleg met de ter zake kundige ecoloog, een andere periode voor de werkzaamheden vastgesteld te worden;
- Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde nesten in de broed- en nestperiode.

Ecologisch Adviesbureau Viridis | Activiteitenplan GroenWest Complex 1069 Toumoyveld te Woerden 3

Het aanbieden van de permanente alternatieve voorzieningen wordt volgens een vast stramien, conform de bestaande kennisdocumenten voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gierzwaluw, uitgevoerd en welk onderstaand toegelicht is. De specifieke mitigerende maatregelen zijn beschreven in paragraaf 2.4.

De plaats waar de mitigatie moet worden uitgevoerd wordt veelal per huisnummer aangeduid. Deze locaties worden in een nader op te stellen Ecologisch Werkprotocol verder uitgewerkt. Mogelijk vindt, op basis van de mogelijkheden in het veld, aanpassing van de locatie plaats.

Vleermuizen

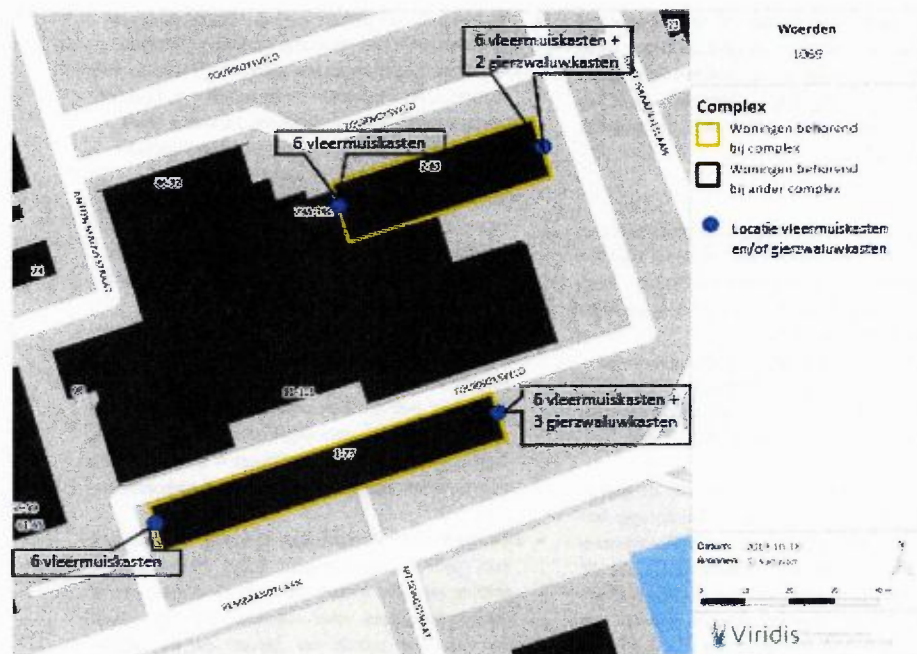
- Bij de gewone- en ruige dwergvleermuis worden minimaal met een factor vier nieuwe verblijfplaatsen gerealiseerd, die dezelfde functie kunnen vervullen als de zomer- kraam- en paarverblijfplaats die verloren gaat.
- Alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen worden bij voorkeur zo dicht mogelijk, maar altijd binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst en altijd binnen het leefgebied van de soort.
- In het geval een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis zich op dezelfde locatie bevindt als een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is het zeer waarschijnlijk dat dit één verblijfplaats betreft die voor hetzelfde individu verschillende functies vervult (zomer- en paarverblijfplaats). In dit geval wordt deze verblijfplaats als één verblijfplaats beschouwd met meerdere functies en is ook in dit geval de compensatiefactor minimaal vier (persoonlijke communicatie Herman Limpens, vleermuis cursus Zoogdiervereeniging 2017).
- Bij het plaatsen van de alternatieve verblijfplaatsen dient er rekening te worden gehouden met de gewenningsperiodes zoals vermeld in de kennisdocumenten. Dit houdt in dat:
 - Alternatieve zomerverblijfplaatsen voor <10 gewone dwergvleermuizen 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst dienen te worden, waarbij alleen de actieve periode van de vleermuizen geldt (april-oktober).
 - Alternatieve paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis 6 maanden voorafgaand aan het paarseizoen geplaatst dienen te worden (1 maart).
 - Voor de ruige dwergvleermuis geldt een gewenningsperiode van 1 maand in de actieve periode (april-oktober) voor alle functies.
- Indien één alternatieve verblijfplaats zich bevindt op de locatie van de huidige verblijfplaats is een gewenningsperiode niet nodig, maar indien mogelijk qua planning wel wenselijk.
- Bij het bouwen van steigers en tijdens de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met invliegopeningen van de verblijfplaatsen van vleermuizen. Het gaat hier specifiek om de stootvoegen en de tijdelijke vleermuis kasten. Deze mogen door de steigers niet worden afgedicht. De steigers zullen in verband met het in/uitvliegen van vleermuizen niet voorzien worden van doeken/schermen en zullen onder begeleiding van een ecooloog geplaatst worden om te verzekeren dat de in/uitvliegopeningen vrij van obstructies zijn.
- Het toepassen van maatwerk heeft altijd de voorkeur boven het plaatsen van kant en klare oplossingen. Dit geldt voor alle typen verblijfplaatsen. Door het creëren van maatwerkoplossingen kan er meer rekening gehouden worden met de ecologie van vleermuizen. In Bijlage 4 t/m 6 worden voorbeelden gegevens van maatwerkoplossingen.
- Een maatwerkoplossing kan zijn: het creëren van een ruimte achter de goot zodat de gootbepijping geschikt wordt gemaakt als zomer- en/of paarverblijfplaats voor vleermuizen (zie Bijlage 4). Hierdoor wordt ver boven de benodigde 'compensatiefactor vier' gemitigeerd.
- Indien het niet mogelijk is om maatwerk toe te passen worden er per alternatieve zomer- of paarverblijfplaats twee geschakelde inbouwkasten van het type IB VL 01 + IB VL 02 geplaatst.
- Alternatieve kraamverblijfplaatsen worden bij voorkeur niet verder dan 50 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst waarbij minimaal 1 van de alternatieve kasten binnen 1 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst wordt.
- Indien het niet mogelijk is om maatwerk toe te passen worden er per alternatieve kraamverblijfplaats zes geschakelde inbouwkasten van het type IB VL 01 (1x) + IB VL 02 (5x) geplaatst.

Het moment waarop de mitigerende maatregelen en werkzaamheden uitgevoerd worden is naast de gewenningsperiode ook afhankelijk van bijvoorbeeld de

Tabel 2.1 | Planning mitigerende maatregelen

Wat	Wanneer
Plaatsen gierzwaluwkasten	Gedurende de werkzaamheden (voor half april 2021)
Plaatsen permanente vleermuiskasten	Begin april-half mei 2020
Ongeschikt maken verblijven	Na ontheffing vanaf half augustus 2020
Start werkzaamheden	Tenminste 3 maanden na plaatsen permanente vleermuiskasten

Figuur 2.1 | Locatie 24 permanente vleermuiskasten en vijf gierzwaluwkasten complex 1069 te Woerden

Bijlage 3. Exclusion flaps

EXCLUSION FLAPS

'Exclusion flaps' worden gebruikt om stootvoegen af te sluiten, op zo'n manier dat in de spouw aanwezige vleermuizen er wel uit kunnen komen, maar er niet meer in.

'Exclusion flaps' mogen enkel worden geplaatst in de minst schadelijke periode van vleermuizen, buiten de kraamperiode en winterrust. Dat wil zeggen dat de exclusion flaps geplaatst kunnen worden tussen 1 april t/m 1 mei, en/of tussen 1 augustus t/m 1 november.

VLEERMUIKASTEN

Vleermuiskasten kunnen een goede oplossing zijn als andere mogelijkheden niet toepasbaar zijn. Er zijn diverse modellen in omloop. Welk model het meest geschikt is hangt af van de situatie en zal door een deskundige bepaald moeten worden. Het realiseren van alternatieve kraamkasten is steeds maatwerk en wordt per locatie bekeken.

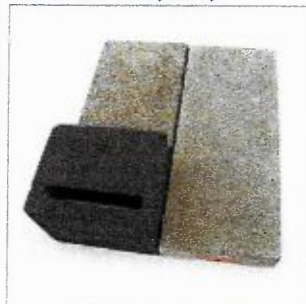
Inmetzelstenen

Er zijn verschillende types inmetzelstenen op de markt. Deze inmetzelstenen zijn te koppelen waardoor uit meerdere compartimenten bestaande grote ruimtes ontstaan. Deze stenen zijn inzetbaar wanneer het onwenselijk is dat vleermuizen in de spouw komen of wanneer geen spouw aanwezig is. Overigens is het wel mogelijk om via deze kasten vleermuizen toegang aan de spouw te bieden. Om deze kasten goed te laten functioneren, gelden de volgende voorwaarden:

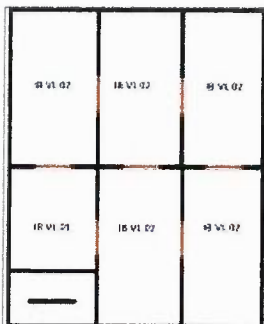
- De onderrand van de kasten bevinden zich minimaal 2,80 meter boven de grond en/of een horizontaal vlak (bijvoorbeeld boven een plat dak van een aanbouw).
- De kasten moeten vrij aanvliegbaar zijn. Vermijd obstakels en lichtbronnen in de buurt van de kasten.
- Voor een grotere kans op succes koppel minimaal 2 kasten aan elkaar.

Voorbeelden van inmetzelstenen:

IB VL 01 en IB VL 02 (Vivara)

IB VL 01 gekoppeld met een IB VL 02

Schematische opbouw van een in te metselen kraamverblijfplaats; links onder de IB VL 01, de overige kasten (IB VL 02) worden gekoppeld geplaatst, na verwijdering van de in oranje aangegeven tussenschotjes.